

Beslutningsforslag nr. B 57. Fremsat den 12. marts 1991 af Hanne Thanning Jacobsen (SF), Lilli Gyldenkilde (SF), Birthe Hansen (SF), Jes Lunde (SF), Pelle Voigt (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om en omfordeling af folkekirkens økonomiske grundlag

Folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi med følgende indhold:

1. Alle udgifter til lønninger og pensioner til præster, provster og biskopper afholdes af landskirkeskatten.
2. På de årlige finanslove afsættes et beløb svarende til de nuværende årlige bevillinger til de i punkt 1 nævnte udgifter. Beløbet regule-

res med pristallet og fordeles som bloktilskud, der tildeles stifterne efter en fordelingsnøgle, der tager udgangspunkt i antallet af kirker, befolkningstal, aflønningen af præster, provster, biskop og endelig de under folkekirken administrerede kirkegårde.

Det er en forudsætning, at byrdefordelingen mellem staten og folkekirken er uændret.

Bemærkninger til forslaget

Efter vedtagelsen af grundloven i 1849 udviklede der sig et økonomisk uafklaret forhold mellem stat og kirke. Det afspejles i to paragraffer i grundloven, der vedrører kirken: § 4, der lyder: »Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten«, og § 68 med følgende ordlyd: »Ingen er pligtig at yde personlige bidrag til nogen anden gudsdyrkelse end den, som er hans egen.«

Oprindeligt eksisterede kirken ved indtægterne fra sine egne besiddelser: gårde med landbrugsjord, skove, klostre, »afladsgaver« fra samfundets velhavere, herunder kongen, af »brugerbetaling« ved kirkelige handlinger, af årlige såkaldte ofringer og af tiende.

Da folkekirken efter grundlovens vedtagelse skulle indpasses i det økonomisk-administrative system udtrykt ved ordene i § 4 om, at folkekirkens forhold skal ordnes ved lov, blev der diskussion. Bønderne fandt ikke, at kirken skulle være skatteopkræver nummer to (i kraft af tiendeafgifter), og de ønskede selvfølgelig heller ikke, at kirken skulle være en selvstændig økonomisk magtfaktor med store jordbesiddelser. På den anden side ville kredsene omkring I. C. Christensen gøre kirken selvstændig i forhold til staten og give kirken egen forfatning, og derfor skulle kirken have lov til at beholde sine formuer for at have økonomisk grundlag for sin selvstændighed.

Efterhånden blev de kirkelige afgifter afskaffet, men kirken fik alligevel lov til at beholde og bestyre sine formuer, herunder de kapitaler, som blev udbetalt som engangserstatninger for tiendeafgiftens bortfald.

I løbet af nogle årtier blev erstatningerne dog »spist op« af inflation, og kirken blev et lidt uordnet økonomisk administrativt led i den statslige administration.

Først i 1978 blev der nedsat et udvalg, der i 1982 afgav en omfattende redegørelse om folkekirkens økonomi samtidig med, at den første egentlige systematiske indsamling af budget- og regnskabsoplysninger begyndte, sådan at man kunne gå i gang med at udarbejde statistik over kirkens økonomi.

I 1984 vedtog Folketinget den nugældende økono-

milov, og af den fremgår det, at folkekirken p.t. har 4 indtægtskilder:

1. Afkast af formue
2. den lokale kirkeskat og
3. landskirkeskatten
4. et statstilskud.

Alle tre ovennævnte indtægtskilder er betalt af folkekirkens medlemmer. Hertil kommer endvidere Statstilskuddet dækker 40 pct. af alle præstelønninger og alle bispeudgifter, og nogle millioner kroner heraf går til de dyreste kirke- og inventarrestaure- ringer.

I øjeblikket dækker staten således omkring 13 pct. af folkekirkens udgifter svarende til et beløb på ca. 440 mio. kr., og det er dette statstilskud, som SF foreslår omlagt.

Baggrunden er, at diskussionen om folkekirkens økonomi i det forløbne år er steget i intensitet.

Det er navnlig 2 emner, der er sat til debat:

- A. Konsekvenserne for de tyndtbefolkede sogne med mange kirker og deraf følgende høje kirkeskatteprocenter. Det har medført udmeldelser af folkekirken begrundet i økonomi, og det har fået mange til at rejse spørgsmålet ved det hensigtsmæssige i den nuværende fordelingsnøgle.
- B. Andre kredse i det danske samfund har fundet det urimeligt, at mennesker, der har udmeldt sig af folkekirken eller tilhører andre kirkesamfund, via statskassen bidrager til præsters, provsters og biskoppers lønninger og pensioner.

Mange enkeltpersoner – også blandt Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer og Den Danske Præsteforening – har bidraget positivt til debatten, og senest har biskop Herluf Eriksen, Århus, konkret påvist, på hvilken måde man kunne forestille sig, at dette problem blev løst.

Det forekommer indlysende for forslagsstillerne, at det vil være til gavn for folkekirkens troværdighed, hvis Folketinget skaber grundlag for en mere tidssvarende fordeling mellem den statslige og folkekirkelige økonomi.

Mange mennesker, der ikke er medlemmer af folkekirken, har udtrykt stor veneration og forståelse for

at værne om og bevare vore mange gamle kirker, som er en selvfølgelig del af vor kulturelle og historiske arv.

Derfor er det forslagsstillernes opfattelse, at en ordning som den her skitserede vil imødekomme alle parters syn på en mere retfærdig fordeling i forholdet mellem stat og kirke.

For at understrege forslagsstillernes ønske om, at samfundet påtager sig de økonomiske forpligtelser ved at bevare og vedligeholde den danske folkekirkens bygninger, fastholdes den økonomiske fordeling mellem stat og kirke på baggrund af finansloven for 1991 med de pristalsreguleringer, det må medføre.